

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/329/2021
Identifikačné číslo spisu:	5717212766
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5717212766.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v individuálnom spotrebiteľskom spore žalobcu - B. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX B., J. Š. A. XXXX/X, proti žalovanému - Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom 832 37 Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, v zastúpení právne Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom 040 01 Košice, Bočná 10, IČO: 36 863 017, o určenie neplatnosti zmluvnej pokuty, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, č.k. 10CoCSP/28/2020-425 zo dňa 30.04.2021, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline (ďalej „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín č.k. 6Csp/43/2019-376 zo dňa 30. januára 2020, v spojení s opravným uznesením č.k. 6Csp/43/2019-386 zo dňa 9. marca 2020 (ďalej „súd prvej inštancie“), ktorým vyslovil, že „zmluvná podmienka obsiahnutá v prvej vete odseku 1 článku II. Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi stranami sporu dňa XX.XX.XXXX v spojení s časťou 4 Spotrebné úvery na Čokoľvek Sadzobníka žalovanej, časť A Fyzické osoby nepodnikatelia, účinného od 1.1.2017, podľa ktorej je žalovaná oprávnená účtovať poplatok za upomienku (zmluvnú pokutu za omeškanie) vo výške 8,- eur je neprijateľná a neplatná“.

2. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods.1 CSP vo výroku ako vecne správny. Súd prvej inštancie konštatoval, že postupoval podľa § 298 ods.1 CSP. Išlo o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 OZ), pretože zakladá hrubý nepomer vo vzájomných právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, ktorý bez toho, aby to mohol ovplyvniť svojím správaním je vystavený svojvôli žalovaného kedy a koľkokrát, resp. ako často môže žalovaný takýto poplatok účtovať. Zmluvná podmienka je totiž naformulovaná tak, že umožňuje banke napríklad pri jednej omeškanej splátke úveru, aby svojho klienta upomínala opakovane a tým si aj opakovane účtovala poplatok za tieto upomienky. Takisto formulácia „poplatok za upomienku je vo výške 25,- eur za každú vystavenú upomienku“ umožňuje žalovanému upomínať a následne účtovať poplatok za

upomienku už v prvý deň po nesplnení povinnosti, ktorá je predmetom upomínania, pričom by bolo na mieste, vzhľadom na výšku poplatku, aby od nesplnenia povinnosti do vystavenia upomienky ubehlo aspoň pár dní. Záver o neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemôže zmeniť, ani skutočnosť, že žalovaný znížil od 01.01.2017 výšku tohto poplatku na 8,- eur, pretože sa tak stalo na základe rozhodnutia banky, pričom do budúcnosti nemožno vylúčiť, že toto rozhodnutie bude iné. Pritom aj suma 8,- eur za vystavenie a odoslanie upomienky je neprimerane vysoká možným vecným a mzdovým nákladom, čo taktiež spôsobuje hrubú nerovnováhu vo vzájomných právach a povinnostiach v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa, pretože poplatok by mal zodpovedať primeraným nákladom vynaloženým na tento úkon.

3. Odvolací súd k procesným otázkam v konaní uviedol, že pokiaľ žalovaný namietal postup posudzovania vylúčenia sudcov Okresného súdu Martin z prejednávania a rozhodovania veci a následné prikázanie veci na konanie Okresnému súdu Dolný Kubín, je podstatná právna záväznosť rozhodnutia Krajského súdu v Žiline, č.k. 8NcC/7/2019-193 zo dňa 24. septembra 2019 (právoplatné 3.10.2019) ako súdu nadriadeného o prikázaní veci na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Dolný Kubín. Žalobca v pozícii spotrebiteľa v právnom vzťahu sa domáhal určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia/určenia ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti. Jeho žaloba nemá charakter určovacej žaloby v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) CSP, ale ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, čo má podklady osobitných predpisov, v ust. § 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, v ust. § 5 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z.. V prípade takejto žaloby nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Vzhľadom na individuálne okolnosti, ktoré na základe vykonaného dokazovania nastali je možné konštatovať v tomto individuálnom spotrebiteľskom spore naliehavosť záujmu žalobcu aj z pohľadu ust. § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku na „iba“, určení neplatnosti zmluvnej podmienky v znení vymedzenom vo výroku rozsudku. Išlo o tzv. živý úver, úverový vzťah trvá (predčasné ukončenie úverového vzťahu neprezentovala ani jedna strana) a predmetný určovací výrok bude pôsobiť preventívne (do budúcnosti), poslúži (bude užitočný) na usporiadanie právnych pomerov a na odstránenie spornosti v existujúcom konkrétnom zmluvnom vzťahu účastníkov.

4. K veci samej odvolací súd uviedol, že uzatvorením zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXX dňa 22.10.2014 bol medzi sporovými stranami založený spotrebiteľský právny vzťah. Žalovaný poskytol žalobcovi spotrebný úver vo výške 13.000 eur, tento úver sa žalobca ako dlžník zaviazal žalovanému ako banke vrátiť (splatiť) v mesačných splátkach - s počtom splátok 120 a v dojednanej výške jednotlivých splátok - 179, 29 eur, splatných vždy k 15. dňu kalendárneho mesiaca počnúc od 15.12.2014. Išlo o spotrebiteľský spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom týkajúci sa spotrebiteľskej zmluvy aj s ňou bezprostredne súvisiaci. Dňa 10.11.2017 bola žalobcovi strhnutá zmluvná pokuta 8 eur a 11.12.2017 bola žalobcovi strhnutá zmluvná pokuta 8 eur.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zastúpení advokátom včas dovolanie z dôvodu podľa § 4209, písm. e) CSP, s tým, že vo veci rozhodoval nesprávne obsadený súd a z dôvodu podľa § 4209, písm. f) CSP, s tým, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil ako strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

6. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhoval dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dovolanie podľa § 447, písm. f) odmietol, pretože nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

8. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých

případoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v tak intenzívnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému rámcu.

9. Preskúmaním veci dovolací súd zistil, že žalobca vidí porušenie práva na spravodlivý proces a porušenie zásady a zákonného sudcu v procesnom postupe Okresného súdu Martin, na ktorom bola dňa 27.12.2017 podaná žaloba žalobu proti žalovanému o určenie, že zmluvná pokuta 8 eur pri omeškaní so splácaním úveru číslo XXXXXXXXXX uzavretým medzi žalobcom ako spotrebiteľom a žalovaným ako veriteľom je neplatná, vedenou pod sp.zn. 5Csp/277/2017. Zákonná sudkyňa, ktorej vec bola pridelená podľa rozvrhom práce JUDr. Nora Zátopková, oznámila podľa § 50 ods.1 CSP dňa 4.9.2019 (čl. 175) predsedníčke Okresného súdu Martin skutočnosti, pre ktoré nasvedčovali jej vylúčeniu nasledovne : „Vec pod sp.zn. 5Csp/277/2017 mi bola v zmysle rozvrhu práce pridelená na prejednanie a rozhodnutie. Žalobca B. I. je osoba vo vzťahu ku ktorej sa cítim zaujatá, preto pojednávanie bolo odročené v predmetnej veci na neurčito. Zaujatosť je podmienená správaním sa B. I. vo vzťahu k sudcom tunajšieho súdu. Sudkyňa JUDr.Mária Gazdačková podávala trestné oznámenie s tým, že orgány činné v trestnom konaní vo veci postupovali tak, že pre trestný čin pohrdania súdom podľa § 343 Trestného zákona bola na B. I. na tunajšom súde podaná obžaloba. Vec je vedená pod sp.zn. 3T/11/2019 s tým, že pre zaujatosť všetkých sudcov Okresného súdu Martin bola vec prikázaná na prejednanie a rozhodovanie Okresnému súdu v Liptovskom Mikuláši". Uznesením Okresného súdu Martin č.k. 5Csp/277/2017-177 zo dňa 05.09.2019 predsedníčka súdu podľa § 50 ods. 2, prvá veta CSP vylúčila sudcov Okresného súdu Martin (menovite uvedených vo výroku uznesenia) z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Martin pod sp.zn 5Csp/277/2017. Uznesením Okresného súdu Martin č.k. 5Csp/277/2017-182 zo dňa 06.09.2019 podpredseda Okresného súdu Martin vylúčil z prejednávania a rozhodovania tejto veci sudkyňu JUDr. Alenu Káčerikovou (predsedníčka súdu). Následne Okresný súd Martin prípisom podľa § 50 ods. 3 CSP predložil spis nadriadenému Krajskému súdu v Žiline na príkazanie sporu inému okresnému súdu. Uznesením č.k. 8NcC/7/2019-193 zo dňa 24.09.2019 krajský súd v Žiline podľa § 50 ods. 3 CSP v spojení s § 39 ods. 1,3 CSP z dôvodu vylúčenia všetkých sudcov Okresného súdu Martin prikázal spor Okresného súdu Martin sp.zn. 5Csp/277/2017 na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Dolný Kubín. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 03.10.2019. Uznesenie bolo doručené žalovanému elektronicky dňa 02.10.2019 o 00:30 hod (čl. 197).

10. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalovaný videl porušenie zásady zákonného sudcu v tom, že podľa jeho vnímania neexistovali materiálne dôvody na vylúčenie sudcov Okresného súdu Martin (ktorí v podstate rozhodli samy o sebe). Tu je však potrebné poukázať na skutočnosť, že zaujatosť sudcov bola už deklarovaná v trestnom konaní 3T/11/2019, keď bola vec prikázaná Okresnému súdu Liptovský Mikuláš. Z toho dôvodu existovala prekážka, aby v občianskoprávnom konaní pre existujúci pomer z trestného konania bola vec prejednávaná na Okresnom súde Martin. Uvedeným procesným postupom Dovolací súd nezistil porušenie zásady zákonného sudcu v neprospech žalovaného.

Dovolanie podľa § 420 písm. e) CSP

11. K prikázaní veci Okresnému súdu Dolný Kubín podľa zistení dovolacieho súdu došlo zákonom predpokladaným procesným postupom z dôvodu vylúčenia sudcov Okresného súdu Martin. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 5.12.2019 (čl.342) uviedol iba skutočnosti týkajúce sa merita a nevzniesol procesné námietky voči príslušnosti Okresného súdu Dolný Kubín prípadne k prejednaniu veci sudkyňou, ktorej vec bola pridelená. Námietky neboli vznesené ani na pojednávaní dňa 30.01.2020. Uvedená námietky žalovaný vzniesol v odvolaní zo dňa 14.4.2020 (čl. 389). O odvolaní rozhodol senát Krajského súdu v Žiline. Dovolací súd porušenie ust. § 420, písm. e) CSP na základe obsahu spisu nezistil.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.